

Til lovforslag nr. L 236. Betænkning afgivet af Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri den 23. maj 2001

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække

(Justering af reglerne om kvælstofnormer)

[af fødevareministeren (Ritt Bjerregaard)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 10. maj 2001 og var til 1. behandling den 22. maj 2001. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Et flertal i udvalget (udvalget med undtagelse af Enhedslistens medlem) indstiller, at lovforslaget kommer til 3. behandling tidligere end 30 dage efter lovforslagets fremsættelse.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring. Den 10. maj 2001 sendte fødevareministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

Dansk Familielandbrug og De Danske Landboforeninger og

Hans Otto Sørensen, Skærbæk.

Fødevareministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget.

Samråd

Udvalget har stillet 1 spørgsmål til mundtlig

besvarelse, som den fungerende fødevareminister har besvaret i et samråd med udvalget. I forbindelse med besvarelsen af samrådspørgsmålet har et flertal i udvalget (udvalget med undtagelse af Enhedslistens medlem) noteret sig, at fødevareministeren inden 2. behandling fremsender en yderligere beskrivelse dels af de dokumentationskrav, både med hensyn til forudliggende og kommende år, der stilles, for at man kan opnå kvælstofillægget til brødhvedproduktionen, og dels af, hvordan man vil afgøre, om afregningsprisen er et udtryk for kvalitet eller i højere grad for en markedssituation eller for handelstidspunktet.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 22 spørgsmål til fødevareministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

Udvalgets spørgsmål 10 og 12 og fødevareministerens svar herpå er optrykt i bilag 2 til betænkningen.

2. Emner, udvalget særligt har behandlet

Regionalisering af kvælstofnormer efter variationer i udbyttene

Fødevareministeren har herom over for udvalget udtalt følgende:

Spørgsmålet om regionalisering efter variationer i udbyttene indgår i bemærkningerne

til lovforslaget, som omtaler muligheden for 3-4 regioner. Nye beregninger viser imidlertid, at det alene er Storstrøms amt, der skiller sig væsentlig ud. Landbruget har på baggrund af disse nye beregninger tilkendegivet, at de for så vidt angår udbytteregionaliseringen ønsker at fastholde Danmark som én region for det kommende år.

For regeringen er det afgørende at opnå det forudsatte bidrag til udvaskningsreduktionen på 800 tons N/år.

Hvis landbrugets forslag følges, vil udvaskningsreduktionen kunne nås ved at foretage den forudsatte ændring af udbyttefastsættelsen for vinterhvede og vinterbyg for Danmark som én region. Endvidere betyder forslaget om én udbytteregion, at de administrative konsekvenser – både for staten og erhvervet – bliver lidt mindre.

På den baggrund er det regeringens vurdering, at der ikke længere er grundlag for udbytteregionaliseringen, men alene for regionaliseringen efter afregningspris, dvs. øst-vest-modellen.

Der vil i forbindelse med fastsættelsen af normerne for 2002/2003 blive gennemført en revurdering af grundlaget for den foretagne regionalisering efter afregningspris. Revurderingen vil blive oversendt til Folketinget senest 1. maj 2002.

Et flertal i udvalget (udvalget med undtagelse af Enhedslistens medlem) har noteret sig, at fødevareministeren i svar på spørgsmål 15, jf. L 236 – bilag 20, har oplyst, at betækningsbidraget indebærer, at lovforslagets bemærkninger

– side 3, 1. spalte, næstsidste afsnit, 2. punktum, og

– side 6, 1. spalte, afsnit 4-8

ikke længere er relevante, og derfor principielt kan udgå af lovforslagets bemærkninger.

Administrationsomkostninger

Et flertal i udvalget (udvalget med undtagelse af Dansk Folkepartis og Enhedslistens medlemmer) har noteret sig, at landbruget har påtaget sig uden vederlag at administrere fordelingen af anvendelsen af brødhvedenormen inden for grænsen på 50.000 ha, jf. lovforslagets bemærkninger side 7.

Dansk Folkepartis medlem af udvalget har noteret sig henvendelsen af 21. maj 2001 fra De Danske Landboforeninger og Dansk Familielandbrug, jf. L 236 – bilag 10, hvor organisatio-

nerne påpeger, at opgaven let vil få et betydeligt større omfang, som på årsbasis let vil beløbe sig til mellem 100.000-200.000 kr. eller mere. Dansk Folkeparti finder, at de økonomiske konsekvenser af lovforslaget skal bæres af staten.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et flertal i udvalget (S, V, KF, SF, CD og RV) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et mindretal i udvalget (DF, EL og KRF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Det er efter Dansk Folkepartis opfattelse forkasteligt, at landbrugserhvervet pålægges omkostninger i en størrelsesorden på op til 1,5 mio. kr. Det har ikke på noget tidspunkt under udarbejdelsen af lovforslaget været oplyst, hvad fødevareministeren nu oplyser i besvarelsen af udvalgets spørgsmål 12, nemlig at administrationsomkostningerne i forbindelse med brødhvedeordningen vil være 1,5 mio. kr.

Dansk Folkeparti er ikke en del af aftalen om Vandmiljøplan II fra februar 1998 og er derfor heller ikke forpligtet til at støtte lovændringer i forbindelse med en justering og tilpasning af planen.

Udgangspunktet for Vandmiljøplan II-aftalen var en ukritisk videreførelse af det oprindelige mål i Vandmiljøplanen fra 1987 om, at den årlige udvaskning af kvælstof fra jordbrugsarealer skal reduceres med 100.000 tons. Det er værd at huske og minde om, at fastsættelsen af de 100.000 tons tilbage i 1987 allerede på beslutningstidspunktet var omgærdet med meget stor diskussion og tvivl. Målet på 100.000 tons er til dels politisk bestemt, og havde det politiske flertal i Folketinget i midtfirserne været anderledes, kan det ikke udelukkes, at målet kunne have været fastsat anderledes, f.eks. til 75.000 tons.

Nærværende lovforslag bygger på midtvejsevalueringen, der er aftalt i Vandmiljøplan II, og som tilsyneladende viser, at der mangler i størrelsesordenen 7.400 tons kvælstof for at nå den politisk aftalte udvaskningsreduktion på i alt 100.000 tons kvælstof pr. år i 2003. Med andre ord mangler der 7,4 pct. i at nå målet.

Dansk Folkeparti er af den opfattelse, at der burde foretages en grundig undersøgelse af, om det fortsat er aktuelt at fastholde det 15 år gamle udgangspunkt om at reducere kvælstofudlednin-

gen fra landbruget med 100.000 tons. På 15 år ændrer meget sig. Måle- og beregningsmetoder, dyrkningssorter, mark-, skov- og vådarealer er ændret betydeligt, og det kan vel næppe udelukkes, at en ny beregning af kravet til kvælstofreduktion i dag ville være forskelligt fra det oprindeligt aftalte mål på 100.000 tons.

Det er herudover Dansk Folkepartis opfattelse, at det oprindelige mål på 100.000 tons i henhold til midtvejsevalueringen er så godt som opfyldt, og at Folketinget derfor ikke skal foretage yderligere reguleringer på området. En påstået mangel på 7,4 pct. må set over en 15-års-periode anses for ubetydelig og må henregnes under den almindelige målemæssige unøjagtighed, der altid kan forekomme over så langt et tidsforløb.

Det kan heller ikke udelukkes, at såfremt Folketinget undlod at foretage yderligere indgreb over for landbruget med nærværende lovforslag og lod Vandmiljø II-aftalen løbe uændret til udløbet af 2003, så ville de sidste påståede mangler være opnået til den tid.

Det synspunkt støttes af De Danske Landboforeninger og Dansk Familielandbrug, der i deres høringssvar af 10. maj 2001 til Fødevareministeriet netop har anført, at erhvervet fortsat mener, at der er stor sandsynlighed for, at målene i VMP II kan opfyldes som følge af de initiativer, der er iværksat i gældende lovgivning.

Lovforslaget pålægger også den enkelte landmand ekstra byrder og administrativt bøv l i form af et mere detaljeret gødningsregnskab og dokumentationskrav ved dyrkning af brødhvede. Om netop brødhvede henvises til høringssvaret fra DAKOFO, der i skrivelse af 10. maj 2001, jf. L 236 – bilag 2, til Fødevareministeriet henleder opmærksomheden på problemerne i forbindelse med indgåelse af dyrkningskontrakter samt det forhold, at en fastholdelse af landmandens dokumentationskrav om salg af hvede brugt som brødhvede i Danmark i en tidligere sæson er direkte diskriminerende over for det store flertal af landmænd, som er uden kendskab til, om netop

deres avl af brødhvede anvendes i Danmark eller i udlandet.

Dansk Folkeparti finder det yderst kritisabelt, at lovforslaget hastes igennem og ikke får en ordentlig behandling. Begrebet lov kvalitet er dermed overset i forbindelse med behandlingen af lovforslaget.

Enhedslisten stemmer imod lovforslaget, eftersom Enhedslisten ikke mener, vandmiljøet sikres mod den overvældende næringsstofforurening gennem Vandmiljøplan II's detailreguleringer. De sidste justeringer, som dette lovforslag indeholder, ændrer ikke på nogen grundlæggende måde på dette. Kun ved at fremme økologisk jordbrug vil landbrugets næringsstoffab bringes i balance med naturens bæreevne.

Konkret har Enhedslisten foreslået, at der indføres en afgift på kvælstoftab (B 186). En afgift på kvælstoftab vil gøre det økonomisk attraktivt at reducere kvælstoftabet væsentligt og på den måde, som landmanden finder fornuftig. Desuden vil afgiften på kvælstoftab fremme økologisk jordbrug, som har en iboende evne til at have en god næringsstoffhusholdning.

Enhedslisten vil specielt advare mod, at lovforslaget indfører en højere kvælstofnorm i Østdanmark end i Vestdanmark for den i dansk landbrug dominerende afgrøde vinterhvede. Det vil landmænd i Vestdanmark finde så åbentlyst urimeligt, at det vil fjerne den sidste rest af sympati, der måtte være for Vandmiljøplan II's detailreguleringer. Dermed kan man befrygte, at mange landmænd for alvor vil anvende deres kreativitet på at finde måder, hvorpå de kan overholde lovens bogstav, men ikke dens ånd, til skade for vandmiljøet – og nye »brødhvedeab-surditeter« vil opstå.

Demokratisk Folkeparti var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Erling Christensen (S) Hugo Sørensen (S) Erik Mortensen (S) Margot Torp (S)

Jørn Jespersen (SF) Kristen Touborg (SF) fmd. Annie Lunde Hansen (CD)

Vibeke Peschardt (RV) Keld Albrechtsen (EL) Christian Mejdahl (V) Jens Kirk (V)

Mariann Fischer Boel (V) Peter Hansen-Nord (V) John Vinther (KF) Henning Grove (KF)

Christian H. Hansen (DF) nfm. Ole M. Nielsen (KRF)

Demokratisk Folkeparti havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Socialdemokratiet (S)	64 *	Det Radikale Venstre (RV)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	43 *	Enhedslisten (EL)	5
Det Konservative Folkeparti (KF)	17 **	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Socialistisk Folkeparti (SF)	13	Demokratisk Folkeparti (DMF)	1
Dansk Folkeparti (DF)	10	Valgt på Færøerne (FÆR)	1
Centrum-Demokraterne (CD)	8	Uden for partierne (UP)	6

* Heraf 1 medlem valgt i Grønland

** Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Oversigt over bilag vedrørende L 236

Bilagsnr.	Titel
1	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
2	Høringssvar
3	Kopi FLF: Henvendelse fra Hans Otto Sørensen, Skærbæk, af 13/5-01 om vandmiljøplan II
4	Spm. 1 om kommentar til henvendelse af 13/5-01 fra Hans Otto Sørensen, Skærbæk, til fødevareministeren
5	Spm. 2 om konsekvenserne af regionaliseringen af kvælstofkvoten vedrørende hvede, til fødevareministeren
6	Spm. 3 om de miljømæssige konsekvenser af, at kvælstofkvoten for hvede hæves med 24 kg/ha i Østdanmark, til fødevareministeren
7	Revideret tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
8	Spm. 4 om tidsproceduren for Normudvalgets forhandlinger, til fødevareministeren
9	Spm. 5 om, hvor meget hvede og byg der er oplagt på EU-interventionslagre, til fødevareministeren
10	Spm. 6 om, hvor meget eksport-hvede/byg der er produceret øst for Storebælt, til fødevareministeren
11	Spm. 7 om, hvordan Danmarks Statistik har opgjort kornproduktionen i de enkelte amter, til fødevareministeren
12	Svar på spm. 1 om kommentar til henvendelse af 13/5-01 fra Hans Otto Sørensen, Skærbæk, fra fødevareministeren
13	Svar på spm. 2 om konsekvenserne af regionaliseringen af kvælstofkvoten vedrørende hvede, fra fødevareministeren
14	Svar på spm. 3 om de miljømæssige konsekvenser af, at kvælstofkvoten for hvede hæves med 24 kg/ha i Østdanmark, fra fødevareministeren
15	Henvendelse af 21/5-01 fra De Danske Landboforeninger og Dansk Familielandbrug
16	Spm. 8 om kommentar til henvendelse af 21/5-01 fra De Danske Landboforeninger og Dansk Familielandbrug, til fødevareministeren
17	Svar på spm. 4 om tidsproceduren for Normudvalgets forhandlinger, fra fødevareministeren
18	Svar på spm. 5 om, hvor meget hvede og byg der er oplagt på EU-interventionslagre, fra fødevareministeren
19	Svar på spm. 6 om, hvor meget eksport-hvede/byg der er produceret øst for Storebælt, fra fødevareministeren
20	Svar på spm. 7 om, hvordan Danmarks Statistik har opgjort kornproduktionen i de enkelte amter, fra fødevareministeren
21	Spm. 9 om gennemsnitsprisen for hvede og byg øst og vest for Storebælt, til fødevareministeren
22	Svar på spm. 8 om kommentar til henvendelse af 21/5-01 fra De Danske Landboforeninger og Dansk Familielandbrug, fra fødevareministeren
23	Svar på spm. 9 om gennemsnitsprisen for hvede og byg øst og vest for Storebælt, fra fødevareministeren

Bilagsnr.	Titel
16	Fødevareministerens betækningsbidrag
17	Samrådspm. A om drøftelse af lovforslaget og af de besvarede spørgsmål, til fødevareministeren
18	Spm. 10 om, hvad der er til hinder for, at landbrugets tilsagn fastholdes, til fødevareministeren Spm. 11 om at sende landbrugets tilsagn om at administrere arealgrænseordningen til udvalget, til fødevareministeren Spm. 12 om skøn over administrationsomkostninger til arealgrænseordningen, til fødevareministeren Spm. 13 om hjemmel til, at ministeren selv vil kunne påtage sig administration af arealgrænseordningen, til fødevareministeren Spm. 14 om, hvad der forstås ved afregningspris, til fødevareministeren Spm. 15 om præcisering af betækningsbidraget, til fødevareministeren Spm. 16 om beregninger, der ligger til grund for den amtslige regionalisering, til fødevareministeren Spm. 17 om nye beregninger, der er omtalt i fødevareministerens betækningsbidrag, til fødevareministeren Spm. 18 om landbrugets tilkendegivelse vedrørende de nye beregninger i fødevareministerens betækningsbidrag, til fødevareministeren Spm. 19 om DAKOFO's bekymring med hensyn til dokumentationskrav i forbindelse med dyrkning og levering af hvede, til fødevareministeren Spm. 20 om beregningsmetode for kvælstofforskellen 24 kg/ha, til fødevareministeren Spm. 21 om kapiteltakster for de enkelte regioner, til fødevareministeren Spm. 22, om prisen på eksportthvede indgår, når der beregnes kapiteltakster, til fødevareministeren
19	1. udkast til betænkning
20	Svar på spm. 10 om, hvad der er til hinder for, at landbrugets tilsagn fastholdes, fra fødevareministeren Svar på spm. 11 om at sende landbrugets tilsagn om at administrere arealgrænseordningen til udvalget, fra fødevareministeren Svar på spm. 12 om skøn over administrationsomkostninger til arealgrænseordningen, fra fødevareministeren Svar på spm. 13 om hjemmel til, at ministeren selv vil kunne påtage sig administration af arealgrænseordningen, fra fødevareministeren Svar på spm. 14 om, hvad der forstås ved afregningspris, fra fødevareministeren Svar på spm. 15 om præcisering af betækningsbidraget, fra fødevareministeren Svar på spm. 16 om beregninger, der ligger til grund for den amtslige regionalisering, fra fødevareministeren Svar på spm. 17 om nye beregninger, der er omtalt i fødevareministerens betækningsbidrag, fra fødevareministeren Svar på spm. 18 om landbrugets tilkendegivelse vedrørende de nye beregninger i fødevareministerens betækningsbidrag, fra fødevareministeren Svar på spm. 19 om DAKOFO's bekymring med hensyn til dokumentationskrav i forbindelse med dyrkning og levering af hvede, fra fødevareministeren Svar på spm. 20 om beregningsmetode for kvælstofforskellen 24 kg/ha, fra fødevareministeren Svar på spm. 21 om kapiteltakster for de enkelte regioner, fra fødevareministeren Svar på spm. 22, om prisen på eksportthvede indgår, når der beregnes kapiteltakster, fra fødevareministeren

Bilagsnr.	Titel
21	2. udkast til betænkning
22	Fødevareministerens meddelelse om, at tidligere fremsendt ændringsforslag tilbagetages

Nogle af udvalgets spørgsmål og fødevareministerens svar herpå

Spørgsmål 10 og 12 og fødevareministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra DF.

Spørgsmål 10:

I forlængelse af besvarelsen af spørgsmål 8, jf. L 236 - bilag 14, bedes det oplyst, hvad der er til hinder for at landbrugets tilsagn, jf. forslaget bemærkninger, om at administrere ordningen vedrørende arealgrænsen for anvendelsen af brødhvedenormen, fastholdes.

Svar:

Landboforeningerne og Dansk Familielandbrug tilkendegiver i deres brev af 21. maj 2001 til Folketingets udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, at de frygter, at administrationsopgaven let på årsbasis vil beløbe sig til mellem 100-200.000 kr. eller mere. De anfører samtidig, at hvis det er tilfældet, må de sige fra. De anfører endvidere, at ordninger, som i sagens natur kun kan komme et begrænset antal brugere til gode, bør finansieres via brugerbetaling.

Regeringen har på den baggrund revurderet situationen og finder, at forudsætningen i lovforslaget om, at landbruget har påtaget sig uden vederlag at administrere fordelingen af anvendelsen af brødhvedenormen inden for arealgrænsen på 50.000 ha og tilrettelægge en administration, der tilfredsstiller behovet for en ensartet, smidig og hurtig forvaltning, ikke længere fuldt ud er opfyldt.

Som det også fremgår af lovforslaget kan henlæggelsen af opgaven alene ske efter forudgående aftale med det pågældende organ. Brevet fra erhvervet indikerer, at en sådan aftale ikke længere fuldt ud er mulig, medmindre der åbnes mulighed for en delvis brugerfinansiering.

På den baggrund ønsker regeringen at fremsætte vedlagte ændringsforslag (bilag 1). [Udeladt her]

Spørgsmål 12:

Det bedes oplyst, hvad ministeren skønner administrationsomkostningerne til ordningen vil være.

Svar:

Det er – som det fremgår af lovforslaget - regeringens opfattelse, at administrationen af brødhvedeordningen, herunder kompetencen til at træffe afgørelser, også ved delegation til et privat administrationsorgan skal leve op til de almindelige forvaltningsmæssige principper, der gælder for offentlige myndigheder. Der er således ikke kun tale om en ren registreringsopgave, men derimod en mere traditionel opgave med sagsbehandling af ansøgninger, dog efter enkle kriterier.

Opgaven omfatter således:

Behandling af modtagne kontrakter med oplysninger om dyrkning og levering af hvede til brødfremstilling, herunder kontrol af kontrakter og evt. korrespondance herom samt afgørelse af om kontrakten er inden for kvoten på 50.000 ha.

1. Tilsagnsskrivelse til jordbrugsvirksomheden og evt. orientering til aftager om, at kontrakten er godkendt, og at brødhvedetillægget kan anvendes.

Afslagsskrivelse med begrundelse for afslaget til jordbrugsvirksomheden og evt. orientering til aftager om, at kontrakten ikke er godkendt, og at brødhvedetillægget ikke kan anvendes.

2. Elektronisk overførsel til Plantedirektoratet af registrerede oplysninger som grundlag for direktoratets varetagelse af kontrollen med gødningsanvendelsen. Relevante data omfatter på virksomhedsniveau:

- stamdata for jordbruger (leverandør) og aftager
- kontraktarealets størrelse
- den anvendte sort.

I tilfælde af påklage til Plantedirektoratet skal den administrerende institution afgive udtalelse og oversende sagens akter til Plantedirektoratet.

Plantedirektoratet oplyser, at de med ovennævnte administration forbundne opgaver skønnes at ville kunne medføre omkostninger i størrelsesordenen op i mod 1 mill. kr. Hertil kommer

visse udgifter til etablering af systemer til elektronisk datahåndtering i Plantedirektoratet, samt

evt. klagesagsbehandling i størrelsesordenen op i mod 0,5 mill. kr.